

Raport z Papui Zachodniej 2022 – 1

1 lipca 2022

ZACHODNI PAPUASI WYSYŁAJĄ SYGNAŁ DO SPOŁECZNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ, ŻE STWORZYLI STRUKTURY PAŃSTWOWE NIEZALEŻNE OD INDONEZJI, KTÓRE SĄ GOTOWE DO WZIĘCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZACHODNIĄ NOWĄ GWINEĘ

Zjednoczony Ruch Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) ogłosił, że obecność Indonezji w Papui Zachodniej nie ma mocy prawnej.

Benny Wenda jako Prezydent Tymczasowy Papui Zachodniej (Presiden Interim) twierdzi, że proces ratyfikacji Konstytucji (Pengesahan Undang-Undang Dasar), utworzenie Rządu Tymczasowego (Pemerintah Sementara) oraz ustanowienie nowych biur ULMWP w różnych krajach czyni indonezyjską obecność w Papui Zachodniej zjawiskiem pozbawionym mocy prawnej i odchodzącym do przeszłości. To oświadczenie zostało przekazane opinii publicznej ustami Zwierzchnika Biura ULMWP w Papui Zachodniej Markusa Hałuka podczas wywiadu prasowego udzielonego 12 stycznia 2022 roku.

„Pragnę na wstępie Życzyć szczęśliwego Nowego Roku wszystkim sympatykom wspomagającym naszą walkę na całym świecie, naszym dyplomatom na Vanuatu, krajom zrzeszonym w Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OAPCPS) i Forum Wysp Pacyfiku (PIF). Póki my walczymy o sprawiedliwość i niepodległość Wasza pomoc i zaangażowanie są nieocenionym źródłem siły dla kontynuowania naszej walki [...] I tak z początkiem roku 2022

oficjalnie ogłaszamy, że dokonujemy ustanowienia nowych biur, będących gałęziami naszej organizacji w wielu krajach świata jak i w ojczyźnie’.

„Biura naszego Rządu Tymczasowego (Pemerintah Sementara ULMWP) istnieją na całym świecie, biuro centralne w kraju (Kantor Pusat di negara), biuro międzynarodowe (Kantor Internasional ULMWP) ma zaś swą siedzibę w Port Vila na Vanuatu. Jedno z biur przedstawicielskich zostało utworzone w Port Moresby w Papui Nowej Gwinei, a biura koordynujące działania dyplomacji są Wielkiej Brytanii i innych krajach Europy.

„To wszystko to kolejne kroki w naszej długiej drodze do odzyskania suwerenności, jaka została nam skradziona w 1963 roku (1 Maj 1963 to data uznawana za moment siłowej integracji Papui Zachodniej z Republiką Indonezji). Ustanowienie Konstytucji (Undang-Undang Dasar) w 2020 roku pod nadzorem Gabinetu Rządu Tymczasowego (Kabinet Pemerintah Sementara) oraz inauguracja Wizji Zielonego Państwa (Visi Negara Hijau/Green State Vision) to kolejne kroki dezaktualizujące moc prawną Zjednoczonej Republiki Indonezji (Negara Kesatuan Republik Indonesia)”.

„W ten oto sposób Rządowy Departament na drodze tajnej operacji prawnej sprawia, że wszyscy Zachodni Papuasi, jak i indonezyjscy transmigranci znajdują się od tej pory pod jurysdykcją Rządu Tymczasowego ULMWP. Jest rzeczą wiadomą, że w łonie Rządu Tymczasowego nie ma jakiegokolwiek różnicy zdań na ten temat. Zarówno członkowie skrzydła zbrojnego (sayap militer), członkowie organizacji cywilnych oraz przedstawiciele Narodowej Koalicji na rzecz Wyzwolenia Papui Zachodniej (WPNCL), Parlamentu Narodowego Papui Zachodniej (PNWP) oraz Federacji Papui Zachodniej (NFRPB) są zaangażowani w działania ULMWP i udzielają mu wsparcia”.

„W ten oto sposób, niejako automatycznie stają się integralną częścią Rządu Tymczasowego ULMWP. Wszystkie strony godnie przestrzegają naszej Konstytucji, szanując ją i właściwie

rozumiejąc. W związku z tym żywimy niezachwianą nadzieję ,że przywrócimy pokój we wszystkich regionach Papui Zachodniej, na drodze działań demokratycznych.”

„Zwracamy się do wszystkich, do organizacji pozarządowych (Lembaga Masyarakat Swadaya), przywódców religijnych (tokoh agama), do rodaków w ojczyźnie, jak i tych, którzy uzyskali azyl polityczny. Prosimy: wspierajcie swą postawą i modlitwą każdą osobę reprezentującą Rząd Tymczasowy ULMWP aby zakończyć cierpienie naszego ludu, jakie trwa już 60 lat. Wypełnijmy godnie nasze zobowiązania i zrealizujemy godnie naszą walkę.

Na koniec przedkładamy Prezydentowi Republiki Indonezji sześć żądań, jakie nie zmieniły się od 2019 roku:

1. Zorganizuj referendum niepodległościowe, aby naród Papui Zachodniej zdecydował o swym losie.
2. Żądamy specjalnego międzynarodowego nadzoru potrzebnego do przeprowadzenie referendum niepodległościowego w Papui Zachodniej.
3. Żądamy wydania pozwolenia na wizytę Wysokiej Komisji Praw Człowieka ONZ , co jest zgodne z wolą 84 krajów, będących członkami ONZ.
4. Natychmiast wycofaj indonezyjskie oddziały zbrojne, łącznie z 21 tysiącami indonezyjskich żołnierzy skierowanymi do Papui Zachodniej od grudnia 2018 roku.
5. Natychmiast uwolnijcie wszystkich więźniów politycznych, łącznie z Victorem Yeimo oraz „Ósemką z Abepury”.
6. Umożliw dostęp niezależnym dziennikarzom i organizacjom walczącym o prawa człowieka, aby monitorowały sytuacje humanitarną w odległych regencjach, w których są realizowane interwencje militarne indonezyjskiej armii (TNI), czyli Nduga, Puncak, Intan Jaya, Pegunungan Bintang, Maybrat i innych regionach zapalnych.

Markus Haluk jako Szef Biura Głównego ULMWP w Papui Zachodniej deklaruje, że jego organizacja zdwoi wysiłki prowadzące do niepodległości w bieżącym roku 2022, sprawiając że dzięki tej pokojowej walce zostanie zatrzymany rozlew krwi, a uciśniony naród wreszcie zadecyduje o swoim losie, tak jak na to zasługuje.

„Domagamy się prawa do samostanowienia w sposób godny i pokojowy. Niechaj naród Papui Zachodniej dźwierży miecz sprawiedliwości (pisau keadılan) w imię swych przyrodzonych i niepodważalnych praw” – puentuje Haluk.

STANOWISKA W SPRAWIE PRÓBY WYZNACZENIA NARODOWEJ KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA W INDONEZJI (KOMNAS HAM) NA MEDIATORA W ROZMOWACH INDONEZJA – PAPUA ZACHODNIA

Benny Wenda, podkreślił, że indonezyjska Narodowa Komisja Praw Człowieka (Komnas Ham) nie jest podmiotem, który może pośredniczyć w pokojowym dialogu między narodem Papui Zachodniej a rządem Indonezji. Komnas Ham jest zdaniem Benny Wendy instytucją będącą częścią państwa indonezyjskiego. Dlatego organ będący strukturalną częścią indonezyjskiego rządu nie może pełnić funkcji obiektywnego rozjemcy lub mediatora.

Uwaga Benny'ego Wendy została wniesiona po tym jak przewodniczący Komnas Ham, Ahmad Taufan Domanik wyraził nadzieję, że „w tym roku rząd Indonezji, Ruch Wolnej Papui, przywódcy społeczności i przywódcy kościoła, a także tradycyjni przywódcy zasiądą razem do rozmów”.

„Niemożliwością jest, aby strona dialogu była zarazem mediatorem” – mówi przewodniczący ULMWP, który uważa zarazem,

że dialog zaproponowany przez Komnas Ham jest tylko formą odwrócenia uwagi od nacisków społeczności międzynarodowej na Indonezję, by ta znalazła rozwiązanie problemu papuaskiego.

W 2019 roku Benny Wenda, który jest także Tymczasowym Prezydentem Papui Zachodniej z ramienia ULMWP, przedstawił warunki jakie powinny zostać spełnione, aby mógł zostać nawiązany dialog między Papuasami a Indonezją:

1. Papuasi, którzy od dawna domagają się referendum muszą zostać włączeni do grona uczestników spotkania.
2. Spotkanie musi być prowadzone za pośrednictwem strony trzeciej (na przykład ONZ lub uzgodniony kraj trzeci).
3. Wysoki Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka musi otrzymać pozwolenie na wizytę w Papui Zachodniej.
4. 16 tysięcy indonezyjskich żołnierzy i policjantów, którzy zostali rozmieszczeni w Papui Zachodniej od sierpnia 2019 roku muszą zostać natychmiast wycofani.
5. Należy uwolnić wszystkich więźniów politycznych.
6. Należy znieść wszystkie ograniczenia dla wstępu i pracy na terenie Papui Zachodniej międzynarodowych mediów i organizacji pozarządowych .

Z kolei zdaniem Rady Kościołów Papui Zachodniej propozycja wniesiona przez Narodową Komisję Praw Człowieka (Komnas HAM) musi zostać poprzedzona następującymi warunkami:

Po pierwsze: Wycofanie indonezyjskich wojsk w Papui, a także urzędników indonezyjskiej armii narodowej zaangażowanych w budowę nowego Dowództwa Okręgu Wojskowego.

Po drugie: Indonezyjski rząd musi umożliwić i namówić 60 tysięcy zachodniopapuaskich uchodźców do powrotu do swoich wiosek.

Po trzecie: Wstrzymanie procesu sądowego przeciwko Harissowi Azharowi i Fatii Maulidiyanti; zaprzestanie kryminalizacji innych działaczy praw człowieka w Indonezji, którzy solidarnie walczą o prawa człowieka w Papui.

Po czwarte: Dyskusja o dialogu. Musi on mieć poparcie społeczeństwa obywatelskiego Papui Zachodniej.

Jeżeli te warunki nie zostaną spełnione to zdaniem Rady Kościołów Papui Zachodniej, Komnas Ham, jego pomysł mediacji będzie postrzegany jako sposób na odwrócenie uwagi opinii publicznej od międzynarodowej interwencji dotyczącej rządu indonezyjskiego, który boryka się z coraz większą ilością pytań dotyczących łamania praw człowieka.

Przedstawiciele Komitetu Powitalnego dla Komisji Praw Człowieka ONZ (Panitia Panyambutan Komisaris Tinggi Dewan HAM PBB), Steven Walela i Dano Tabuni, stanowczo odrzucili dialog z Komisją Praw Człowieka Republiki Indonezji. Konflikt może być rozstrzygnięty tylko przez stronę neutralną jaką stanowi forum ONZ – stwierdzili w piśmie z 19 marca 2022 roku. Dlatego wezwali Rząd Indonezji do natychmiastowego otwarcia dostępu dla Komisji Praw Człowieka ONZ, aby ta starannie udokumentowała i przebadła przypadki naruszenia praw człowieka w Papui Zachodniej jakie mają miejsce od kilkadziesiąt lat.

Rzecznik Armii Wyzwolenia Narodowego Papui Zachodniej (TPN-PB), Sebby Sambom stanowczo odrzuca jakikolwiek dialog z Rządem Zjednoczonej Republiki Indonezji oraz z Komnas Ham. „Konflikt zbrojny w Papui Zachodniej ma charakter międzynarodowy, więc wymaga jako pośrednika w mediacjach przedstawicieli strony neutralnej (ONZ), ponadto negocjacje powinny toczyć się na terenie państwa neutralnego, tak jak prawo międzynarodowe tego wymaga” – twierdzi S. Sambom. Rozmowy z Indonezyjską Komisją Praw Człowieka (Komnas Ham) byłyby według niego wciągnięciem TPN-PB w tryby mechanizmu kolonialnych władz z Dżakarty. Ponadto Sebby Sambom oskarża

Indonezyjską Komisję Praw Człowieka o publiczne kłamstwo, jakoby nawiązała ona kontakt z dowództwem TPN-PB, Naczelnym Dowódcą TPN-PB OPM Generałem Goliathem Tabunim i Komendantem Operacji na Ziemi Papui, majorem Legakakem Telenggenem. Według Sebby'ego Samboma żaden taki dialog nie miał miejsca. Rzecznik TPN-PB sugeruje stronie indonezyjskiej, policji i armii (jako stronie konfliktu), aby omówiły te kwestie z Prezydentem Joko Widodo i Koordynatorem Polityki Wewnętrznej Indonezji, Mahfudem MD, celem znalezienia pokojowego rozwiązania konfliktu zbrojnego trwającego już od kilku dziesięcioleci.

Stanowisko w sprawie ewentualnego wyznaczenia Komnas Ham na mediatora w rozmowach między Indonezją a Papuę Zachodnią zajęli również byli więźniowie polityczni. Filep Karma, przywódca demonstracji na Biak w 1998 roku, który spędził 11 lat w indonezyjskim więzieniu (2004-2015), zaznaczył, że Komnas Ham nie jest instytucją niezależną. Negocjacji tego typu nie można prowadzić na poziomie krajowym. Indonezyjczycy wkroczyli do Papui Zachodniej za sprawą Stanów Zjednoczonych, Holandii i Organizacji Narodów Zjednoczonych. Filep Karma wskazuje na te podmioty jako te, które stworzyły trwający problem. Jeśli więc „trwający wszędzie rozlew krwi” ma zostać powstrzymany USA, ONZ i Holandia muszą się zaangażować. F. Karma twierdzi, że Komnas Ham zresztą do tej pory „nie mówił za dużo”, toteż „nie powinien udawać mediatora, jeśli do tej pory nie walczył właściwie o rozwiązanie kwestii Papui”.

Linus Hiluka, inny były więzień polityczny również ostrzega przed podejmowaniem jakichkolwiek rozmów za pośrednictwem Komnas Ham. 18 marca 2022 roku powiedział, że „My, tj. Organizacja Wolnej Papui, Armia Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej, Komitet Narodowy Papui Zachodniej, a także więźniowie polityczni oraz ofiary naruszeń praw człowieka, stanowczo odrzucamy indonezyjską wersję dialogu przedstawioną przez Narodową Komisję Praw Człowieka”. Z perspektywy Linusa, zadaniem Komnas Ham jest wystąpienie w roli siły, która oficjalnie nakłoni Indonezję na otwarcie dostępu do Papui

Zachodniej dla Wysokiej Komisji Praw Człowieka ONZ. Rada Praw Człowieka ONZ przybyłaby wtedy do Indonezji z programem humanitarnym, a nie politycznym.

5 kwietnia 2022 roku tysiące Zachodnich Papuasów z rdzennego regionu Lapago przeprowadziło pokojową demonstrację w Wamenie, w stolicy regencji Jayawijaya. Głównym hasłem zgromadzenia stało się odrzucenie Komnas Ham jako sugerowanego mediatora rozmów między Dżakartą a Papuą. Kaitanus Ikinia, generalny koordynator demonstracji powiedział, że „naród papuaski stanowczo odrzuca dialog wspierany przez indonezyjskie państwo za pośrednictwem Indonezyjskiej Komisji”. Przemawiając przed biurem Izby Przedstawicieli regencji Jayawijaya (DPRD) przekonywał, że trudno spodziewać się dialogu ze strony sprawcy naruszeń praw człowieka wobec Papuasów, jakim jest indonezyjskie państwo. „Papuasi walczą teraz nie o dialog, ale o polityczną niezależność i bycie panami własnego kraju. Kwestia przeszłych i obecnych naruszeń praw człowieka przez państwo indonezyjskie nie jest problemem wewnętrznym, jest problemem międzynarodowym” – mówił Kaitanus Ikinia, przekonując, że pośrednikiem rozmów może być jedynie ONZ.

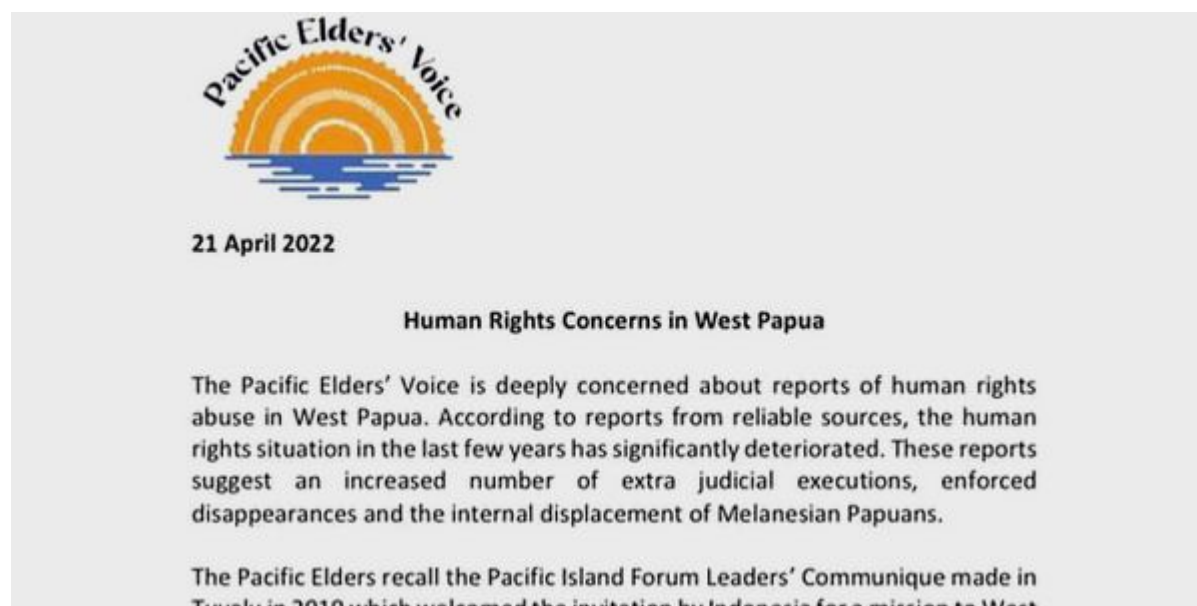
Zgromadzeni w Wamenie usłyszeli tego dnia również, że „państwo indonezyjskie oszukało naród papuaski poprzez Akt Wolnego Wyboru w 1969 roku i Specjalną Autonomię w 2021 roku. „Nasi rodzice zostali wystarczająco oszukani. Nie możemy teraz sobie pozwolić na kolejne oszustwa” – deklamował Ikinia.

APEL STARSZYJNI PACYFIKU

Członkowie Starszyny Wysp Pacyfiku (Pacifik Elders Voice – PEV), reprezentowani przez byłych przywódców państwowych, członków Kongresu USA (obecność amerykańska: np. Hawaje, Samoa Amerykańskie) oraz przywódców regionalnych opublikowali specjalne wezwanie, dotyczące przestrzegania praw człowieka w Papui Zachodniej. Byli prezydenci i premierzy Republiki Wysp Marshalla, Palau, Kiribati, Tuvalu, były Sekretarz Forum Wysp

Pacyfiku (PIF) i byli członkowie Kongresu USA podpisali się pod oświadczeniem wzywającym Rząd Zjednoczonej Republiki Indonezji do wydania zezwolenia na wizytę w Papui Zachodniej Michelle Bachelet, Wysokiej Komisarz Rady Praw Człowieka ONZ. Celem wizyty miałyby być sprawdzenie sytuacji humanitarnej i społecznej w indonezyjskich prowincjach Papua i Papua Zachodnia (obszar właściwy historycznej Papui Zachodniej i Zachodniej Nowej Gwinei).

Starszyzna Pacyfiku wzywa całą społeczność Forum Wysp Pacyfiku (PIF) do wzmożenia nacisku dyplomatycznego, co zresztą zostało już wyartykułowane podczas spotkania Forum Wysp Pacyfiku w sierpniu 2019. Ponadto Starszyzna Pacyfiku wzywa społeczność międzynarodową do monitorowania przypadków łamania praw człowieka i zapoznanie się z Powszechnym Przeglądem Okresowym (Tinjauan Berkala Universal Indonesia), jaki trafi do Rady Praw Człowieka ONZ w październiku 2022.

Benny Wenda jako Prezydent Tymczasowy Papui Zachodniej z ramienia ULMWP podkreśla, że taki apel ze strony przywódców politycznych Pacyfiku jest niezwykle istotny wobec faktu planowanego Szczytu G20, jaki ma się odbyć na Bali w październiku 2022 roku. Najlepiej aby wizyta Wysokiej Komisarz Praw Człowieka ONZ odbyła się przed tym szczytem.

OCZEKIWANIE NA PRZYBYCIE WYSOKIEGO KOMISARZA DS. PRAW CZŁOWIEKA DO PAPUI ZACHODNIEJ

Buchtar Tabuni jako jeden z liderów Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) podkreśla, że jeżeli Komisja Praw Człowieka ONZ przybyłaby do Papui Zachodniej, to uczyni to, aby próbować rozwiązać krwawy konflikt, a niekoniecznie aby wprowadzać w życie niepodległościową linię działań Papuasów. Będą analizowane wszystkie przypadki przemocy i ofiar, również wśród transmigrantów oraz członków indonezyjskich sił zbrojnych wojska i policji (TNI/POLRI). Bilans konfliktu będzie więc oceniany kompleksowo. Z tą świadomością Buchtar Tabuni apeluje do ludu Papui Zachodniej aby wspierał przybycie Komisji Praw Człowieka ONZ. „Jest to bowiem test dla Rządu Zjednoczonej Republiki Indonezji. W wypadku przeciwstawiania się przybycia komisji potwierdzi on, że ukrywa zbrodnie dokonywane na terytorium Papui Zachodniej i nie stosuje się do procedur ONZ, chociaż jest członkiem tej organizacji”. Wizyta Komisji Praw Człowieka ONZ w Papui Zachodniej stwarza okazję do tego, aby przedstawiciele niezależnych instytucji przekonali się osobiście, co tam się w gruncie rzeczy dzieje.

W związku z narastającymi oczekiwaniami społeczeństwa zachodniopapuaskiego w sprawie przybycia przedstawicieli Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka – pojawiającymi się w związku z tym nadziejami i plotkami – 25 stycznia 2022 roku oświadczenie na temat aktualnej sytuacji wydał Ones NESTA Suhuniap, rzecznik Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB):

„Obwieszczenie dla ludu Papui Zachodniej

W związku z krążącymi pogłoskami dotyczącymi przybycia Komisji Praw Człowieka ONZ do Papui Zachodniej w bieżącym roku, wyjaśniamy, że nie są to prawdziwe informacje:

1. Komisja Praw Człowieka ONZ oświadczyła, że do dnia dzisiejszego Rząd Republiki Indonezji nie zezwolił na taką wizytę, ani też nie odpowiedział na pytanie o nią skierowane przez Michelle Bachelet;

2. Republika Indonezji nadal zamyka dostęp do Papui Zachodniej dla Komisji Praw Człowieka ONZ, tłumacząc się obostrzeniami covidowymi. Jediną placówką, gdzie mogłoby się to dokonać jest Biuro Przedstawicielskie Komisji Praw Człowieka ONZ Azji i Pacyfiku w Bangkoku;

3. Próby wynegocjowania wizyty Komisji Praw Człowieka ONZ w Papui Zachodniej były podejmowane od roku 2019 przez 83 kraje, będące członkami PIF (Forum Wysp Pacyfiku) oraz ACP (Stowarzyszenie państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku), jak również przez przedstawicieli rządów Wielkiej Brytanii i Holandii (2020/2021).

4. W ciągu tych dwóch lat specjaliści urzędnicy raportujący o naruszeniach praw człowieka, jak i sam Sekretarz Generalny ONZ wydali oficjalne oświadczenie na temat dramatycznej sytuacji humanitarnej na terytorium Papui Zachodniej.

5. Naród Papui Zachodniej powinien nieustannie naciskać na Rząd Republiki Indonezji, aby zezwolił na przybycie Komisji

Praw Człowieka ONZ, jak również aby natychmiast uznał prawo do samostanowienia Zachodnich Papuasów.

6. Obowiązek narodu Papui Zachodniej to trwać w jedności, w poszukiwaniu pokojowego rozwiązania tego konfliktu politycznego, mającego swą przyczynę w bezustannym łamaniu praw człowieka.

Ewentualne oczekiwania ze strony społeczeństwa papuaskiego studzi także Linus Hiluka, były więzień polityczny: „Wszyscy mieszkańcy Papui Zachodniej powinni wiedzieć, że Organizacja Narodów Zjednoczonych jest niezależną instytucją należącą do wszystkich krajów na świecie. Plan wizyty w Indonezji Rady Praw Człowieka ONZ dotyczy wyraźnie praw człowieka, a nie polityki. Dlatego wszystkie organizacje polityczne nie ingerują w sprawy praw człowieka”.

POLOWANIE NA ZŁOTO – NOWY RAPORT AMNESTY INTERNATIONAL INDONESIA

Amnesty International Indonesia opublikowało najnowszy raport zatytułowany „Polowanie na złoto -plan rozbudowy Bloku Wabu obarczony ryzykiem pogłębienia procederu łamania praw człowieka w Papui”. Niniejszy raport opisuje 8 z 12 przypadków morderstw w jakie był zaangażowany indonezyjski aparat bezpieczeństwa (TNI/POLRI), które miały miejsce w latach 2020-2021 w Regencji Intan Jaya (Prowincja Papua).

Amnesty International Indonesia nie opisywało w tym raporcie żadnego incydentu popełnionego na rdzennej ludności w latach 2018-2019. Według działaczy tej organizacji morderstwa dokonywane poza prawem są ściśle skorelowane z obecnością posterunków indonezyjskiego wojska i policji (TNI/POLRI) w danej lokacji. Zidentyfikowano 17 posterunków zintegrowanych sił TNI/POLRI w Dystrykcie Sugapa i stolicy regencji Intan Jaya. Z tego jedynie dwa istniały tutaj przed rokiem 2019, w związku z czym wyraźnie widoczna jest tendencja do

militaryzacji tego regionu.

Dystrykt Sugapa to miejsce rozbudowy kopalni złota położonej w tw. Bloku Wabu. Jest to równina zamieszкана przez ludność rdzenną, reprezentowana głównie przez lud Moni. Szacunki mówią, że zasobność tego miejsca w złoto wynosi 8,1 milionów uncji, w związku z tym złóżę to plasuje się w pierwszej piątce strategicznych rezerw złota w kraju.

Amnesty International Indonesia raportuje, że Intan Jaya to regencja z największą liczbą ofiar śmiertelnych zgładzonych przez aparat bezpieczeństwa Republiki Indonezji (Aparat Keamanan Republik Indonesia) w ramach tzw. zabójstw pozasądowych. 12 ofiar śmiertelnych odnotowanych przez AI Indonesia stanowi 1/4 ogólnej liczby tego typu zbrodni popełnionych w Papui w okresie 2020-2021.

Jednym z takich przypadków jest śmierć dwóch przyjaciół – Apianusa i Luthera Zambanich. Według Amnesty International Indonesia zwłoki drugiego z wymienionych zostały spalone przez żołnierzy podczas operacji militarnej (kwiecień 2020 r. w Dystrykcie Sugapa). „Lekceważenie i ignorowanie potrzeb, tradycji i woli rdzennych mieszkańców, będzie z pewnością prowadziło do pogorszenia się sytuacji humanitarnej w regionie i wzrostu przypadków naruszeń praw człowieka.” – uważa dyrektor AI Indonesia, Usman Hamid.

W BIULETYNIE ONZ WSPOMNIANO O „SZOKUJĄCYCH PRZYPADKACH NARUSZEŃ PRAW CZŁOWIEKA” W PAPUI ZACHODNIEJ

W Biuletynie informacyjnym Organizacji Narodów Zjednoczonych opublikowano artykuł, w którym potwierdzono, że w Papui Zachodniej okupowanej przez Indonezję mają miejsce szokujące nadużycia wobec rdzennych Papuasów. Zabójstwa dzieci, zaginięcia, tortury i wymuszone masowe wysiedlenia ludności –

o takich nadużyciach poinformowali we wtorek 1 marca 2021 roku wyznaczeni przez ONZ eksperci ds. prawa.

Specjalny sprawozdawca ONZ ds. Ludów Tubylczych, Francisco Cali Tzay; specjalny sprawozdawca ONZ ds. egzekucji pozasądowych, Morris Tidball-Binz; a także specjalna sprawozdawczyni ONZ ds. praw osób wewnątrznie przesiedlonych, Cecilia Jimenez-Damary wezwali do pilnego dostępu pomocy humanitarnej do regionu i wezwali rząd Indonezji do przeprowadzenia pełnego i niezależnego śledztwa w sprawie nadużyć.

Jednocześnie zaznaczyli, że eskalacja przemocy od grudnia 2018 roku doprowadziła do wzrostu liczby przesiedleńców w Papui Zachodniej z 60 tysięcy do 100 tysięcy osób. „Większość osób wewnątrznie przesiedlonych w Papui Zachodniej nie wróciła do swoich domów z powodu wyraźnej obecności sił bezpieczeństwa i trwających starć zbrojnych w obszarach konfliktu”.

Indonesia: Shocking abuses against indigenous Papuans, rights experts report

Wcześniej Indonezja skrytykowała roczny raport Sekretarza Generalnego ONZ, zawierający przykłady naruszenia praw człowieka w Papui Zachodniej. Riposta padła z ust Teuku Faizasyaha, rzecznika Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Indonezji.

„Szkoda, że wspomniany raport niedostatecznie podkreśla

przykłady naruszenia praw człowieka w krajach rozwiniętych. Mam tu na myśli przypadki islamofobii, rasizmu i dyskryminacji oraz nienawiści wyrażanej werbalnie” – mówił Teuku Faizasyah przekonując, że „W Republice Indonezji wszelkie działania zmierzające do represjonowania działaczy praw człowieka są stanowczo potępiane... Tego typu oskarżenia wobec Indonezji nie mają podstaw ponieważ powyższe kwestie mają przypisane odpowiednie regulacje prawne”.

W zupełnie innym tonie wypowiada się Mary Lawlor, główna twórczyni raportu o łamaniu praw człowieka w Papui Zachodniej. W wypowiedzi z dnia 15 grudnia 2021 stwierdziła, że „Indonezja musi wstrzymać stosowanie gróźb, zastraszania i przemoc wobec aktywistów praw człowieka w Papui Zachodniej”.

Ilustratywnym przykładem jest los Veroniki Koman – prawniczki i aktywistki praw człowieka, broniącej praw mniejszości, zmuszonej działać na uchodźstwie w Australii. Veronika Koman jest bezustannie oskarżana o podżeganie do nienawiści, rozpowszechnianie fałszywych wiadomości i czyny motywowane nienawiścią rasową, etniczną oraz tendencjami separatystycznymi. Oskarżenia formułowane pod jej adresem są odpowiedzią ze strony władz Indonezji na jej pomoc prawną świadczoną aktywistom Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB) oraz członkom innych grup niepodległościowych. „Jestem bardzo zaniepokojona stosowaniem gróźb, szykanami i demonstrowaniem wrogości wobec Koman i jej rodziny, bowiem działania te rujnują prawo do wolności opinii i swobodnej ekspresji poglądów”- mówi Lawlor.

Wcześniej Antonio Guterres, Sekretarz Generalny ONZ wymienił Indonezję, jako jeden z krajów stosujących przemoc wobec działaczy praw człowieka. Kwestia ta została odnotowana w raporcie Wysokiego Komisarza Praw Człowieka ONZ (OCHRH). Już 26 czerwca 2020 OCHRH sygnalizowała stosowanie gróźb i przemocy wobec działaczy praw człowieka w indonezyjskich prowincjach Papua i Papua Zachodnia.

TRUDNY LOS UCHODźCÓW W PAPUI ZACHODNIEJ. RAPORT Z REGENCJI YAHUKIMO

Regencja Yahukimo jest jednym z obszarów zapalnych, gdzie w ostatnich miesiącach jest realizowana interwencja militarna zintegrowanych oddziałów indonezyjskiego wojska i policji (TNI/POLR). Inne niespokojne regencje to Nduga, Intan Jaya, Puncak, Pegunungan Bintang i Maybrat. Działania indonezyjskich sił zbrojnych, nie tylko uniemożliwiają obchodzenie Świąt Bożego Narodzenia przez w większości chrześcijańskich mieszkańców, ale zmuszają ludność do uchodźstwa, do opuszczania swoich domów, gospodarstw i ziem zamieszkiwanych przez nich od pokoleń.

Dane dotyczące ofiar śmiertelnych zebrane przez oddział Komitetu Narodowego Papui Zachodniej w Yahukimo (KNPB Yahukimo) mówią o siedmiu osobach zmarłych pod koniec 2021 roku. Wśród nich znaleźli się:

- Serpia Bayage (dziewczynka, 5 lat),
- Ekelana Heluka (kobieta, 35 lat),
- Marten Heluka (mężczyzna, 26 lat),
- Isak Bonge (mężczyzna, 36 lat),
- Yosua Bonge (mężczyzna, 24 lat),
- Dogohuru Weak (mężczyzna 50 lat),
- Bara Mone (mężczyzna 24 lat).

Szacuje się, że w 13 wioskach uchodźczych przebywa 4695 osób. Jedno skupienie liczy sobie 3.600 osób, drugie w Regencji Asmat 1095. Istnieje 15 stanowisk uchodźców zbudowanych pośpiesznie z gałęzi i liści. Opuszczone zostały dwie szkoły

podstawowe (Sekolah Dasar Negeri), dwie szkoły średnie (Sekolah Menengah Pertama Negeri), 2 ośrodki zdrowia (Puskesmas) oraz 3 Kościoły KIGMI (Kemah Injil Gereja Masehi Indonesia). Do budynków tych wkroczyło wojsko i dokonało ich zajęcia. W obozach wewnętrznych uchodźców, bez jakiegokolwiek pomocy medycznej urodziło się 16 dzieci. Uchodźcy z Dystryktu Suru-Suru żyją również bez jakiegokolwiek pomocy medycznej i żywnościowej.

Dane zostały zebrane w dniach 6-21 grudzień 2021 przez KNPB Yahukimo (Sektor Suru-Suru).

PRZEGLĄD AKTÓW PRZEMOCY I OFIARY ŚMIERTELNYCH

W dniu 21 listopada 2020 roku zachodniopapuaski muzyk Kristianus „Kris” Douw został zabrany na posterunek KODIM Nabire i dotkliwie pobity przez funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa. Jak twierdzą jego koledzy, Kris Douw nigdy potem już nie wrócił do zdrowia, cierpiąc w wyniku zakażonych ran, jakie odniósł podczas tego arbitralnego zatrzymania. Zmarł na początku 2022 roku. Kris Douw był autorem wielu popularnych piosenek niepodległościowych, jakie inspirowały ducha walki jego rodaków.

24 lutego 2022 roku na posterunku wojskowym w pobliżu lotniska Tapulinik (Regencja Puncak, Dystrykt Sinak) żołnierz z jednostki Batalyon Infanteri Mekanis 521/Dadaha Yodha – Prada Kristian Alviando oglądał w godzinach wieczornych telewizję. Wtedy w tajemniczych okolicznościach zaginął jego karabin SS2. O kradzież posądzono siódmkę dzieci – uczniów Szkoły Podstawowej ze wsi Kelemame oraz SD Inpres Sinak. Dzieci (Deson Murib, Makilon Tabuni, Pingki Wanimbo, Waiten Murib, Aton Murib, Elison Murib i Murtał Kulua) zostały zabrane na posterunek TNI/POLRI w pobliżu lotniska, gdzie były poddane

przesłuchaniu i torturom. Następnie przetransportowano je do Kwatery Policji w Sinak (Markas Kopolisian Sektor Sinak).

W wyniku brutalnych przesłuchań zmarł 12-letni Makilon Tabuni. Podjęto co prawda próbę ratowania go i przewiezienia samolotem do Szpitala w Timice, ale próba nie powiodła się ponieważ nie było kierunkowego połączenia. Zwłoki chłopca poddano kremacji i złożono do grobu we wsi Kelemame. Zintegrowane siły TNI/POLRI dokonały spalenia wiosek w promieniu około 5 kilometrów od lotniska (Bandara Tapulinik). Działo się to konkretnie w okolicach Kościołów GKII we wsiach Kelemame, Mogolu i Kumisila.

Reporterzy Tabloi Jubi próbowali dodzwonić się do wysokich rangą funkcjonariuszy TNI/POLRI, aby potwierdzić informacje o aresztowaniu dzieci, śmierci Makilona Tabuniego oraz o nalotach i przeszukaniu wiosek. Nie otrzymano żadnych wyjaśnień ani od Kamida Musthofy Abdula Kamala (Kepala Bidang Humas Kopolisian- Zwierzchnik Biura Informacji Policji), ani od rzecznika armii. Ze względu na problemy z siecią telefoniczną w Sinak nie udało się też skomunikować z Kapitanem Mahammadem Ardafidem (Komandan Raon Militer 1714-04 Sinak). Według informacji jakie trafiły do reporterów Jubi, pozostała szóstka dzieci została zwolniona z aresztu i była im udzielana pomoc medyczna. To kolejna tragedia humanitarna w Papui Zachodniej w ostatnim czasie.

Swego żalu do zintegrowanych sił TNI/POLRI, raniących, czy zabijających zachodniopapuaskich cywili nie kryją papuascy urzędnicy działający w ramach struktur administracyjnych Zjednoczonej Republiki Indonezji (NKRI). Ciska Abugau, jako Zwierzniczka Kobiet z Grupy Roboczej Przywódców i Członków Zgromadzenia Reprezentantów Papui (Majelis Rakyat Papua – MRP) stanowczo odrzuciła przeprosiny Sandiego Sultana, reprezentanta zintegrowanych sił wojska i policji (TNI/POLR) w Intan Jaya za postrzelenie 24-letniej Agustiny Ondou.

Ciska Abugau mówi, że rutynowe przeprosiny nie zakończą

problemu powtarzających się przypadków postrzelenia cywilów w Intan Jaya, dlatego też stanowczo odrzuca przeprosiny Sandiego Sultana. Byłyby one przyjęte gdyby wskazano winowajcę i poinformowano o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu karnym. Pani Abugau z ironią i żalem pyta: „Po co aparat bezpieczeństwa funkcjonuje w Papui? Ma niby ocalać i chronić ludność? Kobiety i dzieci stale są ofiarami działań TNI/POLRI! Wedle jakiego modelu ta ochrona ludności cywilnej ma się odbywać? Nie zabijajcie i nie torturujcie nas! Nie uciekajcie od problemu, który trzeba uczciwie ujawnić!”.

Ciska Abugau mówi, że otrzymała raport z którego wynika, że momencie postrzelenia Agustiny Ondou nie było wymiany ognia pomiędzy walczącymi stronami. Tym bardziej nie zamierza więc przyjmować tych przeprosin ani akceptować kłamliwych oświadczeń policji. Słowa przeprosin od Dowódcy Policji Intan Jaya, Sandiego Sultana nie zmniejszą bólu, jakiego doświadczają strauumatyzowani mieszkańcy regencji Intan Jaya. Te oświadczenia jedynie komplikują sytuację. Sandi Sultan składając przeprosiny stwierdził, że dokładnie nie wie jak przebiegał incydent związany z postrzeleniem Agustiny Ondou, jednak według niego celem operacji TNI/POLRI nie są cywile, ale kryminalne bandy zbrojne (KKB-Kriminal Kelompok Bersenjata), czyli Armia Wyzwolenia Narodowego Papui Zachodniej (TPN-PB). Ta stygmatyzująca narracja wobec bojowników TPN-PB nie zwiastuje zmiany postawy w ramach sposobu przeprowadzania interwencji militarnej.

5 kwietnia 2022 roku 17-letni Parunus Lokbere został zastrzelony przez siły bezpieczeństwa w wiosce Nogolaid w dystrykcie Kenyam. Począwszy od 26 marca br. w regionie trwały starcia między papuaskimi partyzantami i indonezyjskim wojskiem. Parunus i jego dwaj bracia byli prawdopodobnie śledzeni za pośrednictwem wojskowych dronów. Po powrocie do wioski bracia Parunusa weszli do budynku, on sam pozostał na zewnątrz na tarasie wpatrzony w telefon komórkowy. Wtedy jego głowę przeszyła kula wystrzelona z odległości 50 metrów.

ARBITRALNE ARESZTOWANIA

Ośmiu studentów, którzy dokonali podniesienia flagi Papui Zachodniej (Bintang Fajar/Bintang Kejora) 1 grudnia 2021 roku w Jayapurze, na początku 2022 roku nadal pozostawało w areszcie.

Prawnik Emmanuel Gobay jest koordynatorem w dziedzinie sporów prawnych dotyczących praw człowieka z ramienia Koalicji Obrońców Praw Człowieka w Prowincji Papua (Koordinator Litigasi Kondisi Penegak Hukum dan HAM Papua). Według niego studenci byli przesłuchiwani i przetrzymywani przez wiele godzin w areszcie, pomimo iż nie przyznano im oficjalnie statusu oskarżonych. Jak stwierdził Gobay w wywiadzie udzielonym 2 grudnia 2021 roku przesłuchania trwały od godziny 16.00 aż do 22.00 na Posterunku Policji Kryminalnej w Jayapurze (Pos Kriminal Umum Polda Papua). Studenci byli w owym czasie pozbawieni możliwości skorzystania z profesjonalnej pomocy prawnej. Indonezyjska policja ogłosiła rozpoczęcie procedury prawnej i zdecydowała, że zatrzymani studenci zostaną potraktowani jako świadkowie. Nie oskarżono ich, co ewidentnie wskazywało na nieprawidłowości procedury prawnej i dlatego Emmanuel Gobay zdecydował o świadczeniu im pomocy prawnej z ramienia Koalicji na Rzecz Prawa i Praw Człowieka w Papui (Koalisi Penegak Hukum dan HAM Papua). Członkowie tej grupy prawniczej zaapelowali do dowództwa policji o wypuszczenie zatrzymanych studentów po upływie 24 godzin od ich zatrzymania, ponieważ zgodnie z Ustawą nr 8 z roku 1981 (Undang-Undang Nomor 8 Tahun 1981), taki krok powinien być poczyniony, w wypadku braku przyznania statusu oskarżonego zatrzymanym.

Po dokonaniu ubezwłasnowolnienia mężczyzn policja zgłębiała ten przypadek bardzo długo, tłumacząc przeciąganiem się procesu zbierania zeznań. W wywiadzie prasowym udzielonym reporterowi „Suara Papua” w dniu 1 grudnia 2021 roku, Dowódca Policji Faizal Rahmadani stwierdził: „Nadal zgłębiamy ten

przypadek studentów z Jayapury i wnikliwie analizujemy rolę poszczególnych osób. Na podstawie zdobytych informacji wiemy, że akcja została zaplanowana wcześniej”.

Zwierzchnik ciała zajmującego się komunikacją policji ze społeczeństwem cywilnym, Mustafa Ahmad Abdul Kamal potwierdza fakt zatrzymania ośmiu studentów podczas demonstracji przeprowadzonej na terenie GOR Cenderawasih w Jayapurze: „Ci studenci zostali pochyceni przez naszych funkcjonariuszy. Siedem osób demonstrowało flagę, kierując ją w stronę Kwatery Policji Prowincji Papua podczas gdy jedna osoba dokumentowała wydarzenie, dbając oczywiście o synchroniczne udostępnienie go w mediach społecznościowych”.

Aparat bezpieczeństwa zabezpieczył transparent rozciągnięty przez uczestników w trakcie marszu. Widniały na nim następujące hasła: „Self Determination for West Papua! Stop militerism in West Papua! Welcoming United Nations High Comisionner for Human Right to West Papua!

Imiona i nazwiska studentów zatrzymanych 1 grudnia 2021 za udział w akcji na terenie GOR Jayapura to Maksim Yobee, Devio Tekege, Ambrosius Elopere, Maksi Youw, Ernest Matuan oraz Luis Sitok. Poza wymienionymi studentami zatrzymano młodą osobę – Zode Hilapok. Zatrzymania dokonano, gdy maszerujący studenci stanęli przy bramie Mapolda Papua (Posterunek Policji Prowincji Papua).

W czwartek 24 marca 2022 roku o godzinie 10.40 czasu lokalnego Przewodniczący Rady Papui Zachodniej, który pełni zarazem funkcję przewodniczącego Legislatywy Tymczasowego Rządu Papui Zachodniej, Buchtar Tabuni, a ponadto szef departamentu politycznego ULMWP Bazoko Logo oraz pięciu innych członków organizacji zostało aresztowanych przez indonezyjską policję w mieszkaniu w Kamwolker, Waena Jayapura.

Szef policji miejskiej w Jayapurze, Gustav Robby Urbinas stwierdził, że aresztowanie ma związek z pobiciem członka

policji, który jego zdaniem prowadził śledztwo w sprawie domniemanego spotkania związanego z programem Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP).

Według kilku świadków, Buchtar Tabuni, Bazoka Logo, Kibo Telenggen, Jekson Wakerkwa, Yohanis Wandikbo, Lawe Wandikibo i Gilbert Kogoya zostali pobici przez indonezyjską policję.

28 marca 2022 policja w Jayapurze dokonała masowego zatrzymania ponad 50 aktywistów Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (Komite Nasional Papua Barat – KNPB). Zatrzymani to: Orgam Wanimbo (Przewodniczący Dyplomacji KNPB – Ketua Diplomasia KNPB Pusat), House Yeimo (Przewodniczący KNPB Numbay), Omikzon Balingga (Sekretarz Dyplomacji KNPB), Kiri Keroman, Benny Murib, Nain Wakla, Weko Kogoya, Ning Otmar oraz innych 50 działaczy KNPB. Takie arbitralne masowe zatrzymania zachodniopapuaskich działaczy niepodległościowych (kilka dni wcześniej zatrzymano Buchtara Tabuniego, Bazokę Logo, oraz 5 innych aktywistów ULMWP) świadczą o skali represji, mających na celu zniszczenie marzeń o wolności, niepodległości i suwerenności.

W Zjednoczonej Republice Indonezji (NKRI) trwa nieustanna walka o zachowanie swobód demokratycznych, w tym prawo do swobodnego wyrażania poglądów politycznych. O tym jak wiele może kosztować ta walka przekonali się Haris Azhar i Fatia Maulidiyanti, których kryminalizacja wstrząsnęła opinią publiczną. Poruszyli oni kwestię łamania praw człowieka w Papui Zachodniej oraz korupcji indonezyjskich władz, czerpiących zyski zwłaszcza z kopalni złota w Mimice oraz w Intan Jaya (gdzie planuje się reaktywację prac wydobywczych). Dla decydentów takich jak indonezyjski minister Luhut Panjaitan takie postawy, jak też publiczne debaty organizowane przez organizacje społeczne i pozarządowe są wyjątkowo niewygodne. Jedną z dyskusji która odbyła się pod hasłem „Związek polityki ekonomicznej z militaryzacją Papui, przez pryzmat kwestii Intan Jaya” (Ekonomi Politik Penempatan Militer di Papua, Kasus Intan Jaya) stała się „solą w oku” dla

władz w Dżakarcie, które nie zamierzają puścić tego płazem. Społeczeństwo obywatelskie domaga się jednak transparentności jeśli chodzi o decyzje władz, w tym również w zakresie wydawania koncesji na eksploatację górniczą. Owa transparentność jest tutaj potrzebna aby uniknąć korupcji oraz konsekwencji społecznych w postaci nasilenia się konfliktu zbrojnego.

W Indonezji nie brakuje bardzo odważnych, progresywnie myślących aktywistów i działaczy praw człowieka walczących o swobody demokratyczne, lecz niestety są oni kryminalizowani, tak jak Zachodni Papuasi. Haris Azhar oraz koordynatorka KontraS Fatia Maulidayanti są tego najlepszym przykładem. Otrzymali status podejrzanych i postawiono im zarzuty karne, ponieważ nagłośnili kulisy nielegalnego biznesu indonezyjskich władz w Papui Zachodniej. Jak mówi Haris Azhar „władze zamiast pracować nad poprawą sytuacji ekonomicznej, humanitarnej i społecznej wolą kryminalizować ludzi takich jak my, aby ludzie łamiący prawa człowieka, dokonujący rabunkowej eksploatacji dóbr natury i tłumiący swobody demokratyczne mogli uniknąć odpowiedzialności”.

KOLEJNY NA DRODZE DO SPRAWIEDLIWOŚCI WS. MASAKRY PANIAI W 2014 ROKU

8 lutego 2014 roku doszło do krwawej masakry w Enarotali, w stolicy Regencji Paniai. W jej wyniku zginęło 5 nastolatków, a przynajmniej 17 innych osób zostało rannych. Demonstracja przed posterunkiem siedziby zintegrowanych sił wojska i policji (TNI/POLRI) była reakcją, na pobicie dwójki dzieci przez funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa dzień wcześniej (07.12.2014). Kiedy w kierunku budynku posterunku wojskowego poleciały kamienie i kawałki drewna, przebywający w nim funkcjonariusze otworzyli ogień do tłumu.

Pomimo, iż od wydarzenia minęło 8 lat winni zbrodni nadal nie zostali osądzeni. Głównodowodzący Indonezyjskich Sił Zbrojnych – generał TNI Andika Perkasa zasugerował swym podwładnym, aby nie sprawiali wrażenia, że utrudniają śledztwo. Wiele jednak wskazuje, że jest ono utrudniane...

Grupa Dochodzeniowo-Śledcza, działająca z ramienia Dyrektoriatu do Spraw Naruszeń Praw Człowieka Prokuratury Generalnej zebrała zeznania od 37 świadków (13 członków POLRI, 18 TNI oraz 6 osób cywilnych).

W wysiłkach prowadzących do uwięźcenia sprawy sukcesem nie ustaje Laurenzus Kadepa, członek Rządowej Komisji do Spraw Polityki, Prawa i Praw Człowieka zasiadający w Izbie Reprezentantów Ludu Papui (Anggota Komisi Bidang Pemerintahan ,Politik ,Hukum dan HAM DPR-P). Ten cieszący się pochlebnią opinią wśród obywateli urzędnik, jest świadomy, że porządek społeczny może być przywrócony dopiero wtedy, gdy sprawcy zostaną osądzeni, a sprawiedliwy wyrok usłyszą rodziny ofiar. Zachodni Papuasi nie są jednak pewni czy tak się w istocie stanie i to jest źródłem ich rozpacz, gniewu i frustracji.

W dniu 10 stycznia 2022 roku rodziny ofiar wystosowały do indonezyjskich władz centralnych odezwę, której celem jest odrzucenie wyników ekspertyzy (będącej efektem ekshumacji zwłok ofiar) oraz form zadośćuczynienia proponowanych przez komisję powołaną przez ministra koordynującego politykę wewnętrzną (Menkopolhukam) Mafhuda MD.

Oto treść odezwy:

„W obliczu Boga, Natury oraz wobec świadomości obecności Przodków – my jako rodziny nastolatków zabitych 8 grudnia 2014 roku w regencji Paniai przez zintegrowane siły TNI/POLRI odrzucamy grupę badającą ten ciężki przypadek naruszenia praw człowieka, która została utworzona na polecenie Mafhuda MD oraz Prokuraturę Generalną (Kejaksaan Agung). Przypadek »Masakry w Paniai« to jeden z 22 ciężkich przypadków

naruszenia praw człowieka (pelanggaran HAM berat) badanych przez tą Komisję. Stanowczo odrzucamy również ofertę pieniężnej rekompensaty za życie ofiar, będących naszymi dziećmi, bez względu na to ile miliardów rupii miałyby ona wynosić:

1. Stanowczo odrzucamy wszelkie formy odniesienia się do tej kwestii, wypływające z ramienia władz Zjednoczonej Republiki Indonezji (Negara Kesatuan Republik Indonesia). Jeśli aparat bezpieczeństwa pragnie ocalić swe dobre imię, to niechaj funkcjonariusze winni tej masakry zostaną oddani pod osąd Międzynarodowego Trybunału. Jeśli tak się nie stanie, będzie to miało zły wpływ w przyszłości i niejako stanowiło będzie zachętę do powtarzania takich niegodziwości.

2. Jako rodzice ofiar »Masakry w Paniai« stanowczo odrzucamy i przeklinamy każdego, kto podpisze akt zgody na odszkodowanie w wysokości 1-2 miliarda rupii indonezyjskich za głowy ofiar. Odrzucamy rezultaty otwarcia grobów i przeprowadzonej ekshumacji, ponieważ nie przywróci ona życia naszym dzieciom. Jeśli więc ta sprawa ma być ostatecznie rozstrzygnięta i zakończona, to niech winni tej zbrodni zostaną osądzeni przed Międzynarodowym Trybunałem. Ten przypadek już stał się przedmiotem dyskusji Komisji Praw Człowieka ONZ.

3. Po raz kolejny podkreślamy, że odrzucamy ofertę finansowej rekompensaty za życie naszych dzieci, jakie oferuje nam Rząd Republiki Indonezji. Gdybyśmy się na to zgodzili, byłby to akt oszustwa wobec społeczności międzynarodowej, oraz ludu Mee. Oznaczałoby to, że daliśmy się przekupić.

Niechaj więc ten dokument wyrażający naszą wolę, będzie rozpatrzony w imię humanitaryzmu i sprawiedliwości przez wszystkie zainteresowane strony.

Wyrazy naszego szacunku:

Rodziny ofiar »Tragedii w Paniai«

10.01.2022”

PROTEST PAPUASKICH KATOLIKÓW POD AMBASADĄ WATYKANU W INDONEZJI

10 grudnia 2021 roku Papuaski Front Studentów Katolickich (Front Mahasiswa Papua Katolik) zorganizował pokojową demonstrację pod Ambasadą Watykanu oraz Biurem Konferencyjnym Synodu Kościoła Katolickiego (Kantor Konferensi Wali Gereja Indonesia- KWI) w Dżakarcie.

Demonstracji przyświecały żądania, aby Stolica Apostolska zajęła stanowisko w dziedzinie sytuacji humanitarnej w związku z konfliktem zbrojnym w Papui oraz aby władze Kościoła Katolickiego w Indonezji nie wspierały państwowej polityki, skoncentrowanej na wysyłaniu kolejnych oddziałów wojska i policji (TNI/POLRI), sił nie zważających na potrzeby lokalnych mieszkańców oraz dopuszczających się brutalnych aktów okrucieństwa.

Kwestia ta została podniesiona przez lidera FMPK Abrosiusa Mulaita zaraz po demonstracji w wywiadzie udzielonym reporterowi Tabloid Jubi. Stwierdził on, że wyraża aspiracje i żądania zachodniopapuaskich katolików oraz katolików na całym świecie. Jeden z tych postulatów jest adresowany bezpośrednio do biskupa Dżakarty, Ignatiusa Suharyo, który jest zwierzchnikiem Synodu Biskupów Indonezji (Konferensi Wali Gereja Indonesia – KWI). Mulait wezwał biskupa, aby ten natychmiast wycofał oświadczenie wspierające militarystyczną politykę władz centralnych wobec indonezyjskich prowincji Papua i Papua Zachodnia. Stawia ono według niego pod znakiem zapytania moralną postawę władz Kościoła Katolickiego w stosunku do ofiar przemocy. Jednoznaczne i jednostronne potępienie TPN-PB OPM (Armia Narodowego WyzwoleniaPapui Zachodniej) jest sprzeczne z ideą rozwiązania konfliktu poprzez dialog. „Oświadczenie zwierzchnika KWI bp. Ignatiusa Suharyo wzmacniające dyskryminacyjną narrację władz centralnych, zapędza w kozi róg uciśniony Lud Boży”.

„Jako katolicy, reprezentujący rdzennych Papuasów domagamy się szybkiego zaraportowania o konflikcie w Papui Zachodniej

Stolicy Apostolskiej, jako że większość zapalnych regionów jest zamieszkała przez katolików. Chodzi tu m.in. o Regencje Maybrat , Intan Jaya i Pegunungan Bintang” – wzywa Mulait. „Nie można dopuścić do tego, aby taki stan rzeczy trwał dłużej. Przykładem jest śmierć katechety Rufianusa Tigai w Intan Jaya. Pomimo tej śmierci Kościół Katolicki trwa w milczeniu, mając na uwadze jedynie dobro państwowej militarystycznej polityki, a nie udrękę ludu Papui” – kontynuuje lider FMPK. „Dlaczego tak się dzieje? Jest tak ponieważ biskupi reprezentujący Kościół Katolicki w Papui są transmigrantami, w związku z tym apelujemy do władz Stolicy Apostolskiej o przydzielenie nowych biskupów do Jayapury i Timiki. Mamy nadzieję, że duchowni, będący rdzennymi Papuasami lepiej rozumieją realia socjologiczne naszej ojczyzny i mentalność rodaków”.

Inny lider FMPK Soleman Itlay zasugerował z żalem, że Zachodni Papuasi być może powinni stać się częścią katolickich wspólnot w Papu Nowej Gwinei oraz w innych krajach Melanezji, Pacyfiku, „skoro Synod Biskupów Indonezji nie dba o ich los”.

ZAKAZANY TEMAT NIELEGALNOŚCI ANEKSJI PAPUI ZACHODNIEJ POWOLI PRZECIEKA PRZEZ MUR MILCZENIA W INDONEZYJSKICH MEDIACH

W prezentowanej dyskusji telewizyjnej uczestnicy debaty podejmują niezwykle trudne tematy statusu politycznego Papui Zachodniej, łamania praw człowieka, marginalizacji rdzennych mieszkańców na ziemi ich przodków oraz porażki programów infrastrukturalnych i społecznych, realizowanych tam przez władze centralne. W dyskusji zatytułowanej „Paradox Papua” obiektem szczególnie wnikliwych analiz staje się Porozumienie z Nowego Jorku (New York Perjanjian/ New York Agreement z 15.8.1962) na mocy, którego władze Holandii, USA oraz

Indonezji ustaliły, że Zachodni Papuasi zadecydują o swym losie poprzez głosowanie powszechne według zasady: jeden człowiek -jeden głos (satu orang-satu suara/ one man-one voice). Głosowanie znane jako PEPERA' 1969 (Penentuan Pendapat Rakyat /Akt Wolnego Wyboru' 1969) odbyło się wedle procedury indonezyjskiej (musyawarah), łamiącą tę zasadę. Do głosowania wytypowano 1025 (według innych źródeł 1026) elektorów, mających reprezentować naród, ponadto sterroryzowanych przez indonezyjskie wojsko (aby głosowali za integracją z Republiką Indonezji).

Pomimo, iż ONZ przyznało, że głosowanie to było inwalidztwem prawnym (cacat hukum internasional), kontynuowano wdrażanie jego rezultatów. O tym, że z całą pewnością mieliśmy tu przykład spisku mocarstw niech świadczy, fakt że rząd Suharto podpisał z amerykańską firmą FreePort McMoRan kontrakt na wydobycie złota w Mimice w 1967 roku, a więc przed referendum, w którym Zachodni Papuasi mieli zadecydować o niepodległości lub integracji ze Zjednoczoną Republiką Indonezji.

Mohammad Hatta przestrzegał Sukarno, pragnącego zawojować Papuę Zachodnią, że „Bóg i Diabeł wiedzą, że Irian (czyli Papua Zachodnia) to nie rasa malajska, ale rasa Melanezji! W związku z tym, po zajęciu tego terenu Indonezja będzie zaliczana do neokolonialnych imperialistów!”. Ostatnie zdanie wypowiedział występujący niezwykle emocjonalnie Petrus Reffasie Mike. Jego postawa może być na tyle alarmująca dla indonezyjskiego establishmentu, że P.R Mike, sekretarz Solidarności Papui, był zarazem członkiem Papua Bangkit Volunteer Care Community (PPB), korpusu papuaskich wolontariuszy wspierających kandydaturę Joko Widodo na prezydenta Indonezji. Krytyczne wystąpienia podejmujące tematy suwerennościowe, ze strony ludzi zdolnych do ograniczonej współpracy z administracją Dżakarty, mogą świadczyć, że kolejne segmenty społeczeństwa papuaskiego odczuwają konieczność i istnienie przyrodzonego prawa do uwolnienia się spod indonezyjskiego protektoratu.

ZACHODNI PAPUASI POŻEGNALI DESMONDA TUTU – ORĘDOWNIKA GODNOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA Z RPA, KTÓRY PAMIĘTAŁ O TRUDNYM LOSIE ZACHODNICH PAPUASÓW

Desmond Tutu, znany działacz zabiegający o zniesienie systemu apartheidu w RPA zmarł w niedzielę 26 grudnia 2021 roku w wieku 90 lat. Emerytowany arcybiskup anglikański z RPA gorąco popierał ludy i narody na całym świecie walczące o samostanowienie i sprawiedliwość. Papua Zachodnia obok Palestyny, Katalonii i Kurdystanu – były wśród tych do których wracał w swoich wystąpieniach.

W marcu 2015 roku Desmond Tutu spotkał się z Bennym Wendą, obecnym Tymczasowym Prezydentem Papui Zachodniej z ramienia Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP), który złożył kondolencje mieszkańcom Republiki Południowej Afryki z powodu odejścia zasłużonego działacza i duchownego. „Dziś opłakujemy utratę wielkiego duchownego i humanitarnego przywódcy, orędownika pokoju, nadziei i sprawiedliwości oraz latarnię światła dla potrzebujących pocieszenia na całym świecie” – napisał B. Wenda na wieść o jego śmierci.

Desmond Tutu, który już wcześniej wzywał do sprawiedliwego rozpatrzenia kwestii Papui Zachodniej w 2015 roku ponownie zaapelował do ONZ o wszczęcie śledztwa w sprawie tzw. Aktu Wolnego Wyboru, sfałszowanego referendum, które w 1969 roku bezprawnie włączyło Papuę Zachodnią w skład państwa indonezyjskiego.

„Jestem w szoku gdy dowiaduję się, że Papua Zachodnia nadal nie jest wolna. Nie sądziłem, że takie rzeczy wciąż się dzieją. Wzywam Organizację Narodów Zjednoczonych i wszystkie właściwe ciała, proszę, zróbcie to co słuszne dla Papui Zachodniej. Nie możemy mieć na świecie trochę ludzi wolnych i pozostałych zniewolonych. Tak długo jak istnieje jedna osoba, która nie jest wolna, tak nikt nie jest wolny. Jestem bardzo, bardzo zmartwiony i modlę się aby Indonezja i inne kraje robiły to co właściwe, ponieważ to nie jest dla nich darem (Zachodnich Papuasów), to jest ich prawo jako dzieci boga”. Desmond Tutu skierował również słowa otuchy bezpośrednio do samego Benny’ego Wendy: „Następnym razem kiedy cię zobaczę, będziesz miał paszport Papui Zachodniej”.

W 2004 roku arcybiskup Desmond Tutu zwracając się do ONZ powiedział: „Z głębokim niepokojem dowiedziałem się o roli Organizacji Narodów Zjednoczonych w przejęciu Papui Zachodniej przez Indonezję oraz – o skompromitowanym – Akcie Wolnego Wyboru z 1969 roku. Zamiast właściwego referendum, w którym każdy dorosły, mężczyzna i kobieta miałaby możliwość oddania głosu w głosowaniu tajnym, czy chcą, czy też nie chcą być częścią Indonezji, zebrano ponad 1000 osób po czym w atmosferze strachu i represji zmuszono ich do publicznego opowiedzenia się za przynależnością do Indonezji”.

1 GRUDNIA – DZIEŃ PODNIESIENIA FLAGI PAPUI ZACHODNIEJ W 2021 ROKU

W dniu 1 grudnia 2021 Zachodni Papuasi świętowali 60. rocznicę proklamowania niepodległości. W związku z tym 5 organizacji

studenckich zorganizowało w kampusie studenckim – Asrama Mahasiswa Papua Makassar pokojową akcję, kreując w ten sposób platformę służącą ekspresji postulatów niepodległościowych. Akcja miała miejsce 1 grudnia w Makasarze na Sulawesii.

Wspomniane organizacje to Aliansi Mahasiswa Papua (AMP- Sojusz Studentów Papuaskich), Aliansi Mahasiswa Pegunungan Papua Indonesia (AMPTPI – Sojusz Studentów Masywu Centralnego Indonezyjskiej Prowincji Papua – organizacja ta skupia ludy górskie), Komite Nasional Papua Barat (KNPB – Komitet Narodowy Papui Zachodniej), Forum Solidaritas Mahasiswa Papua Barat (FSM-PB – Solidarnościowe Forum Studentów Papui Zachodniej) oraz Front Rakyat Indonesia untuk West Papua (FRI-WP – Front Ludu Indonezji dla Papui Zachodniej).

W wywiadzie udzielonym redakcji „Suara Papua” wszyscy jednomyślnie podkreślają, że data 1 grudnia to czas sakralny dla Zachodnich Papuasów, w związku z czym wzywają Rząd Zjednoczonej Republiki Indonezji (Pemerintah Negara Kesatuan Republik Indonesia) do natychmiastowej demilitaryzacji, uchylecia kontynuacji Specjalnej Autonomii (OTSUS), a także o zwrócenie Papuasom prawa do samostanowienia (hak penentuan nasib sendiri), bowiem dnia 1 grudnia 1961 Papua Zachodnia proklamowała niepodległość:

„Flaga Bintang Kejora załopotowała w mieście Hollandia (obecna Jayapura), przy akompaniamencie hymnu: „Hai Tanahku Papua”. Deklaracja ta nie została uznana przez Republikę Indonezji. Indonezyjski prezydent Sukarno nazwał nowopowstały kraj mianem sztucznego i marionetkowego tworu holenderskich kolonialistów (negara boneka buatan Belanda).

Następnie prezydent Sukarno wezwał do aneksji Papui Zachodniej ogłaszając 19 grudnia 1961 roku tzw. Deklarację Trikora (Tri Komando Rakyat). Została ona wcielona w życie w ramach operacji militarnej, która pochłonęła wiele istnień Zachodnich Papuasów.

Taki był początek militarystycznego podejścia Rządu Republiki Indonezji wobec Papui Zachodniej. Sytuacja ta pogorszyła się jeszcze bardziej w czasach „Nowego Ładu” (Orde Baru) w czasie rządów Suharto. Wdrożono szereg posunięć takich jak PEPERA, sfingowany plebiscyt, który był inwalidztwem prawnym. Pomimo późniejszej „odwilży” po odejściu Suharto nie nastąpiły żadne zmiany w postawie Rządu Republiki Indonezji.

Operacje militarne, argumentowane wołą wytępienia oddziałów partyzantki TPN-PB ulegają wzmożeniu. Przypadki naruszenia praw człowieka nie są należycie badane, a z ochraniania wyrobisk kopalnianych przez wojsko uczyniono dochodowy biznes. Obecna sytuacja związana z interwencjami militarnymi w Regencjach Puncak i Maybrat generuje olbrzymią falę wewnętrznych uchodźców i nie napawa optymizmem.

Jeśli chodzi o Program Specjalnej Autonomii dla Papui (OTSUS) to rok 2021 jest ostatnim rokiem obowiązywania Ustawy o Programie Specjalnej Autonomii (Undang-Undang OTSUS). Zgodnie z umową, godność ludu Papui Zachodniej powinna być przywrócona i OTSUS nie powinien być przedłużany.

20 lat obowiązywania OTSUS stanowiło jedynie narzędzie w rękach władz Indonezji, zainteresowanych jedynie zaciskaniem kleszczy wszechwładnego kolonializmu w Papui Zachodniej. Łamanie praw człowieka (pozasądowe zabójstwa, rozbijanie i tłumienie pokojowych demonstracji) jest kontynuowane aż po dzień dzisiejszy.

W związku z powyższym prezentujemy 16 punktów wyrażających nasze żądania:

1. Dać Zachodnim Papuasom prawo do samostanowienia, co będzie stanowiło demokratyczne rozwiązanie konfliktu;
2. Uchylić Ustawę o Wdrożeniu II Edycji Programu Specjalnej Autonomii i (Undang-Undang OTSUS Jilid II);
3. Dać dostęp niezależnym dziennikarzom do Papui Zachodniej,

zarówno krajowym, jak i reprezentującym media zagraniczne;

4. Wycofać wojska organiczne jak i nieorganiczne z Papui Zachodniej;

5. Wstrzymać wszelkie formy dyskryminacji rasowej oraz powstrzymać groźby i inwigilację wobec młodzieży papuaskiej studiującej w Indonezji;

6. Natychmiast uwolnić wszystkich więźniów politycznych;

7. Zamknąć Freeport, B0, LNG Tangguh, powstrzymać rozbudowę Bloku Wabu w Intan Jaya oraz eksploatację PT Antam w Gwiezdnym Górach (Pegunungan Bintang);

8. Zbadać dokładnie sprawę winowajców postrzeleń osób cywilnych w Intan Jaya;

9. Zatrzymać, aresztować i osądzić indonezyjskich generałów, winnych przypadków naruszeń praw człowieka;

10. Zatrzymać systemowy rasizm, wdrażany przez Rząd Indonezji oraz TNI/POLRI;

11. Zatrzymać operacji militarne w regencjach Nduga, Intan Jaya (Diamentowa Chwała), Pegunungan Bintang (Gwiezdne Góry), Puncak Jaya (Szczyt Chwały), Puncak, Maybrat i wszystkich zakątkach Papui Zachodniej;

12. Niechaj Holandia weźmie odpowiedzialność za dokończenie procesu dekolonizacji, tak jak się do tego zobowiązała w przeszłości;

13. Niechaj ONZ aktywnie zaangażuje się w sprawiedliwe wdrożenie przywrócenia Zachodnim Papuasom prawa do samostanowienia. Niech dokona się „wyprostowanie historii” i sprawiedliwa ocena przypadków łamania praw człowieka w naszej ojczyźnie;

14. Należy przekonać Rząd Republiki Indonezji do wydania

zezwolenia na przyjazd do Papui Zachodniej Komisji Praw Człowieka ONZ, aby ta przyjrzała się wnikliwie sytuacji humanitarnej w Papui Zachodniej. Pragniemy swobody ekspresji postulatów politycznych, wolnej prasy, wolności zrzeszania się w organizacje, jednym słowem pragniemy szerokiego dostępu do demokracji;

15. Natychmiast zatrzymać wysiedlenia i exodus uchodźców w Papui Zachodniej;

16. Wzywamy masy prodemokratyczne do podjęcia akcji solidarnościowych, wspierających nasze postulaty i niepodległościową walkę Zachodnich Papuasów tak aby strumień krwi i łez został raz na zawsze zatamowany”.

KNPB   NDUGA: KONFLIKTY MIĘDZYPLEMIENNE NISZCZĄ JEDNOŚĆ

Komitet Narodowy Papui Zachodniej (Komite Nasional Papua Barat) to pokojowa organizacja stawiająca sobie za cel uświadamianie narodu, integrowanie go i poprowadzenie do pełnej niepodległości. W obliczu wojny międzyplemiennej (perang suku), jaka wybuchła w stolicy Regencji Jayawijaya, działacze KNPB z różnych obszarów i sektorów nie ustawali w wysiłkach, aby zażegnać ten spór zgodnie z prawem zwyczajowym (penyelesaian konflik horizontal menurut hukum adat).

Jak podkreślają działacze KNPB Nduga, zakończenie sporu między ludami Lani i Nduga jest niezwykle istotne ponieważ indonezyjska propaganda wykorzystuje zaistniałe napięcia uzasadniając zwiększenie aktywności zintegrowanych sił TNI/POLRI w regionie. Ponadto zmierzanie do pełnej niepodległości wymaga od narodu budowania poczucia tożsamości i jedności, co implikuje wygaśnięcie wszelkich form konfliktu horyzontalnego (są nimi wojny plemienne oraz napięcia na tle religijnym, głównie między chrześcijanami a muzułmanami). Mediacje KNPB Nduga i tworzone przez organizację forum

pojedynczego, nie tylko umożliwia uniknięcie niepotrzebnych ofiar, prowadzi do harmonii i równowagi społecznej, ale przede wszystkim jest wyrazem patriotycznej dojrzałości, dojrzałej postawy na drodze do pełnej niepodległości Papui Zachodniej.

KNPB NUMBAY – 60 LAT OD DEKLARACJI TRIKORA

„Prawo do samostanowienia znajduje się w zasięgu możliwości Zachodnich Papuasów. Musimy skonsolidować nasze szeregi w walce z okupantem. Musimy powstać, aby wywalczyć przyszłość dla narodu”- mówi Benny Murib, sekretarz oddziału Komitetu Narodowego Papui Zachodniej w Port Numbay/Jayapura (KNPB Numbay).

Oświadczenie te zostało wygłoszone w 60. rocznicę ogłoszenia Deklaracji Trikora przez Prezydenta Indonezji Ahmeda Sukarno (Tri Komando Rakyat 19/12/1961). Sukarno zarządził przeprowadzenie zmasowanej akcji militarnej celem zniszczenia „marionetkowego państwa, stworzonego sztucznie, przez holenderskich kolonialistów”, czyli Papui Zachodniej. Tak określając Papuę Zachodnią, motywował naród indonezyjski do zatknięcia czerwono-białej flagi we wszystkich zakątkach terytorium.

W dniu 19 grudnia 2019 roku (59-ta rocznica Deklaracji Trikora) miało miejsce krwawe wydarzenie w regencji Nduga. Mianowicie papuaski kierowca Hendrik Lokbere został zastrzelony przez zintegrowane oddziały indonezyjskiego wojska i policji (TNI/POLRI). Do dnia dzisiejszego, ani nie wskazano, ani nie osądzono winowajcy. Upamiętnienie Deklaracji Trikora, jako początku indonezyjskiej kolonizacji, okupacji i ciągu operacji militarnych, studenci z Nduga przeżywają również, oddając hołd Hendrikowi Lokbere.

Sekretarz KNPB Port Numbay, Benny Murib twierdzi, że prawo do samostanowienia zostało skradzione narodowi Papui Zachodniej

właśnie owego pamiętnego dnia 19 grudnia 1961 roku. „W rezultacie tego posunięcia Sukarno, naród Papui Zachodniej znajduje się obecnie a progu unicestwienia, więc powinien on powstać i zdecydowanie zjednoczyć siły, w ramach oporu wobec ucisku kolonialnego i imperializmu”- akcentuje Benny Murib (19.12.2021).

Sekretarz KNPB Numbay zapewnia, że samostanowienie jest w rękach Zachodnich Papuasów. Nie w rękach Indonezji, USA ani w rękach innych sojuszników. „Tak więc wszyscy ludzie o czarnej skórze i kręconych włosach (kulit hitam rambut keriting) powinni powstać przeciw indonezyjskiej okupacji, w całej Papui Zachodniej”.

KOMITET NARODOWY PAPUI ZACHODNIEJ (KNPB) i ZJEDNOCZONY RUCH WYZWOLENIA PAPUI ZACHODNIEJ (ULMWP) ZDETERMINOWANE NA DRODZE ZINTEGROWANIA GRUP PRONIEPODLEGŁOŚCIOWYCH

Orgam Wanimbo, przewodniczący dyplomacji Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB) oraz Yanto Awerkion pełniący funkcję zastępcy przewodniczącego tej organizacji w mieście Timika (KNPB Timika) oświadczyli, że KNPB aktywnie wspiera postanowienia I Kongresu KNPB oraz jego trzy rezolucje dotyczące zjednoczenia w obrębie armii, integracji społeczeństwa cywilnego oraz dyplomacji.

„KNPB stale inicjuje realizację tego programu, dając impuls przywódcom, aby integrowali się w celu urzeczywistnienia prawa do samostanowienia” – czytamy w oświadczeniu wygłoszonym 7 stycznia 2022 roku.

Orgam Wanimbo podkreśla, że integracja różnych grup i warstw

ruchu niepodległościowego zakończy kolonialne praktyki Rządu Republiki Indonezji w Papui Zachodniej: „Przywódcy niepodległościowi powinni objąć swą opieką różne środowiska jasno formułując istotę postulatów politycznych i nie wahać się ponieść ofiarę dla narodu, który cierpi nędzę we własnym kraju”.

Orgam Wanimbo zapewnia, że naród w pełni popiera KNPB w praktycznej realizacji agendy, jaką jest Narodowy Strajk Powszechny (Mogok Sipil Nasional – MSN): „My jako naród Papui Zachodniej żądamy od Rządu Zjednoczonej Republiki Indonezji (NKRI) natychmiastowego wycofania wojsk organicznych i nieorganicznych z całego terytorium Papui Zachodniej i z całą stanowczością domagamy się zastopowania i odrzucenia nowej wersji Programu Specjalnej Autonomii (OTSUS Jilid II). Dyplomatyczny przedstawiciel KNPB złożył również następującą deklarację: „W imieniu narodu Papui Zachodniej wspieramy Sekretariat Wspólnotowy (Sekretariat Bersama -SEKBER) i Petycję Ludu Papui (Petisi Rakyat Papua – PRP) podpisaną już przez 113 organizacji w proteście przeciwko przedłużeniu OTSUS (Penolakan Perpanjangan OTSUS)”.

Orgam Wanimbo twierdzi, że Zachodni Papuasi pragną natychmiastowego zamknięcia kopalni PT Freeport Indonesia w Timice oraz prac wydobywczych w Blok Wabu w Regencji Intan Jaya. „W imieniu ludu Papui Zachodniej domagamy się natychmiastowego uwolnienia Victora Yeimo oraz bezwarunkowego uwolnienia wszystkich innych więźniów politycznych” – to kolejny postulat KNPB wygłoszony 7 stycznia przez tego działacza.

Równocześnie Rada Rządu Tymczasowego działającego pod parasolem ULMWP, reprezentowana przez Sona Tabuniego przedłożyła wniosek Buchtarowi Tabuniemu (jako Przewodniczącemu Rady Zgromadzenia ULMWP), aby ten zaprosił wszystkie grupy niepodległościowe do udziału w dyskusji i wspieraniu działań Konferencji Wysokiego Poziomu (Konferensi Tingkat Tinggi ULMWP).

Do powszechniej wiadomości podano, iż w dniu 6 stycznia 2022 w wiejskim regionie Timiki doszło do spotkania przedstawicieli różnych grup niepodległościowych. Rozmowy odbyły się pod patronatem Organizacji Niezależnych Społeczeństw Tradycyjnych (Organisasi Masyarakat Adat Independen – MAI). Na spotkaniu byli przedstawiciele ludów górskich takich jak Mee, Amungme, Damal, Moni, Nduga oraz tych żyjących na wybrzeżu.

Spotkanie rozpoczęło się od krótkiej uroczystości poprowadzonej przez pastora Deseriusa Adii S.Th (Dyplomowany Teolog) i odczytaniu przez niego fragmentu Pisma Świętego z Księgi Proroka Jeremiasza (6:12): „Domy ich przypadną innym, pola i żony zarazem, gdyż wyciągnę swoją rękę przeciwko mieszkańcom kraju”. Następnie Sekretarz MAI przedstawił wszystkim zgromadzonym korzenie i cele zachodniopapuaskiej walki o niepodległość.

ZMIANA STATUSU INDONEZYJSKIEJ OPERACJI WOJSKOWEJ W PAPUI ZACHODNIEJ

Armia Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB) uważa zmianę modelu prowadzenia operacji zbrojnych przez Indonezję w Papui Zachodniej za „daremny trud”.

Stanowisko te zostało wyrażone po tym jak indonezyjskie czynniki wojskowe podały do wiadomości publicznej informację, że Korpus Bhayangkara zmienia hasło operacji w Papui Zachodniej z „Operacji Nemangkawi” („Operasi Nemngkawi”) na „Pokojołą Operację Cartenz” („Operasi Damiai Cartenz”). W skrócie – policja i wojsko zamierzają szermować hasłami przyszłego dobrobytu w Papui Zachodniej i tym samym na drodze perswazji odwodzić rdzenną ludność od działań niepodległościowych. To istotna zmiana, po tym jak w 2021 roku indonezyjskie władze określiły TPN-PB mianem organizacji terrorystycznej i zapowiedziały wielkoskalowe działania

wymierzone w tę organizację

Rzecznik TPN-PB, Sebby Sambom przekonuje, że plany policji i wojska nie sięgają korzeni problemu w Papui Zachodniej. Rdzeniem konfliktu jest bezustanne naruszanie praw człowieka przez aparat bezpieczeństwa oraz pogwałcenie politycznego prawa Zachodnich Papuasów do samostanowienia (12.01.2022).

Według Rzecznika TPN-PB OPM Zachodni Papuasi zamykają drzwi dla wszelkich form perswazji i nacisków stosowanych przez Rząd Republiki Indonezji. „My nie potrzebujemy prowadzić dialogu z Dżakartą, a zachęcamy gabinet Jokowiego do wspólnych rozmów przy stole negocjacyjnym pod nadzorem ONZ. Nie ma żadnego innego toru rozwoju wydarzeń, jak uzyskanie przez nas pełnej niepodległości, a przez to pokoju i stabilności społecznej” – przekonuje.

Ahmad Ramadhan, zwierzchnik Biura Informacyjnego Indonezyjskiej Armii wyjaśnia, że wyznaczono trzy funkcje Operacji Pokojowej Cartenz (Operasi Damai Cartenz): funkcja wywiadowcza (fungsi intelejen); funkcja formowania postaw społecznych (fungsi pembinaan masyarakat – binmas) i funkcja integracji społecznej (fungsi hubungan masyarakat- humas).

Proces wdrożenia odpowiednich działań prawnych w ramach Akcji Pokojowej Cartenz będzie sprawnie wdrażany, więc armia będzie miała ograniczoną funkcję wspierającą – zapewnia Ramadhan. Wcześniej Głównodowodzący Indonezyjskich Sił Zbrojnych (Panglima TNI) Andika Perkasa wspominał, że ceni bardziej wygranie wojny bez walki, niż jej prowadzenie.

Argumentację tę odrzuca Ones Nesta Suhuniap, rzecznik Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB), który uważa, że oficjalnie zmieniono nazwę z „operacji wojskowej” na „operację terytorialną” aby wyglądała na legalną. „Dzięki temu zabiegowi operacja promowana przez indonezyjskie wojsko zostanie uznana za legalną, a następnie zamaskowana przez humanistyczną, pokojową i socjalną propagandę Specjalnej Autonomii (OTSUS).

„To tylko taktyka mająca na celu oszukanie opinii publicznej”
– powiedział Suhuniap w rozmowie z dziennikarzem Tabloid Jubi.

Na podstawie analiz Indonezyjskiego Instytutu Naukowego LIPI wskazano na cztery podstawowe korzenie konfliktu w Papui Zachodniej: 1) siłowy proces integracji Papui Zachodniej z Indonezją za pośrednictwem Porozumienia z Nowego Jorku i Aktu Wolnego Wyboru; 2) bezustanne łamanie praw człowieka przez indonezyjski aparat bezpieczeństwa; 3) marginalizacja i dyskryminacja Papuasów i 4) porażka działań ekonomicznych, społecznych oraz infrastrukturalnych rządu (dotyczy to także dziedzin opieki zdrowotnej, edukacji, modernizacji technicznej oraz podziału funduszy w ramach OTSUS).

WALKI ZBROJNE MIĘDZY ARMIĄ NARODOWEGO WYZWOLENIA PAPUI ZACHODNIEJ (TPN-PB), A INDONEZYJSKĄ ARMIA

Zachodniopapuaski ruch niepodległościowy (gerakan Papua merdeka) dzielimy na skrzydło zbrojne (sayap militer) oraz skrzydło pokojowe (sayap damai). Między przedstawicielami obu opcji dochodzi często do polemiki na temat skutecznej metody walki, w sytuacji gdy przeciwnik dysponuje miazdzącą przewagą techniczną, organizacyjną i liczebną. Zwolennicy drogi pokojowej akcentują rangę działań dyplomatycznych, które wydają się bardzo zasadne w sytuacji gdy naród stoi u progu całkowitej zagłady genetycznej, kulturowej, ekonomicznej, społecznej i demograficznej, a rozlew krwi immanentnie skorelowany z walką zbrojną takie ryzyko intensyfikuje.

Zwolennicy walki zbrojnej powołują się na dwa argumenty, uzasadniając swą postawę.

1. Aparat bezpieczeństwa Zjednoczonej Republiki Indonezji nie ma skrupułów jeśli chodzi o strzelanie do pokojowych

demonstrantów. Z tego powodu pokojowe metody walki wydają się nieskuteczne.

2. Panuje przekonanie, że instytucje międzynarodowe (przede wszystkim ONZ) nie reagują i ignorują pokojowe metody walki. Reakcja ONZ następuje tylko w wypadku nie dających się zaprzeczyć starć zbrojnych i dużej liczby ofiar wśród cywilów.

Konflikty zbrojne mają różne oblicza i możemy je klasyfikować ze względu na różnice w poziomie intensywności. Przykładowo konflikt na Ukrainie to wojna pełnoskalowa (wojna typu „gorącego”). W Papui Zachodniej mamy odmienną sytuację (konflikt o niskiej intensywności), ponieważ ze względu na ogromne dysproporcje w liczebności i wyposażeniu Armia Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB-OPM) przyjęła strategię walki partyzanckiej (perang guerilla), nękając zaskakującymi atakami zintegrowane oddziały policyjno-wojskowe Zjednoczonej Republiki Indonezji (TNI/POLRI). Strategia ta ma zmusić do reakcji instytucje międzynarodowe (przede wszystkim ONZ) oraz Rządu Zjednoczonej Republiki Indonezji (Pemerintah Negara Kesatuan Republik Indonesia) do rozmów przy stole negocjacyjnym, które to miałyby doprowadzić Papuę Zachodnią do pełnej niepodległości.

Według szacunków dziennikarzy Tabloid Jubi w latach 2018-2021 w wyniku konfliktu zbrojnego w Papui Zachodniej zginęło 307 osób a 50678 opuściło swe domy i stało się wewnętrznymi uchodźcami. W samym tylko 2020 roku do sierpnia zginęło lub zostały ranne 34 osoby (papuascy cywile, indonezyjscy policjanci i żołnierze oraz członkowie Armii Wyzwolenia Papui Zachodniej -TPN- PB łącznie). Rzecznik TPN-PB OPM Sebby Sambom wystosował do Prezydenta Zjednoczonej Republiki Indonezji oświadczenie, w którym złożył propozycję negocjacji przy asyście czynnika neutralnego (ONZ). Dialog jest niezwykle trudny do zrealizowania ponieważ Indonezyjski rząd nie widzi innej alternatywy jak prowadzenie dialogu tylko po złożeniu broni przez TPN-PB oraz nie dopuszcza przyszłości Papui poza strukturami Zjednoczonej Republiki Indonezji.

O tym jak trudno będzie urzeczywistnić dialog pokojowy mogą świadczyć dramatyczne wydarzenia z Regencji Intan Jaya z listopada 2021 roku. Postrzelono tam dwójkę dzieci (2 i 5 lat), z których jedno zmarło (2-letni Nopelinus Sondegau). Pojawiły się także doniesienia o postrzeleniu dwóch 13-nastoletków, z których jeden (Selon Sondeagu) zmarł (14.11.2021). 9 listopada 2021 postrzelono 24-letnią Agustinę Ondou, która wracała z zakupów. Indonezyjscy wojskowi posądzili ją o dokonanie tych zakupów celem zaopatrzenia w żywność TPN-PB, podczas gdy kobieta planowała je sprzedać we wsi Dibuga w Dystrykcie Sugapa. Kobieta ranna w biodra i powiekę została ewakuowana do Timiki.

<https://www.youtube.com/watch?v=Kb51ll0kD1w>

W dniu 27 stycznia 2022 roku w Dystrykcie Gome (Regencja Puncak) doszło do konfrontacji zbrojnej, pomiędzy Armią Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB), a zintegrowanymi oddziałami indonezyjskimi TNI/POLRI. Zginęło trzech indonezyjskich żołnierzy (Serda M Rizal Maulana Arifin, Pratu Tupel Alomoan Baraza i Pratu Rahman Tomilawa), a jeden został ciężko rany (Pratu Saeful). Wiadomości te potwierdza Taufan Gestoro, lokalny dowódca – Danrem 173 Brigjen TNI. Taufan dodaje, że wymiana ognia miała miejsce o godzinie 10.00 czasu lokalnego, a trzeci zabity żołnierz (Pratu Braza) był członkiem jednostki Yonif R 408 /SBH, skierowanej do Regencji Puncak, w celu zabezpieczenia obszaru wrażliwego.

Rzecznik TPN-PB OPM Sebby Sambom oświadczył, że ataku na posterunek Pos Koramil Distrik Gome Tanah Merah dokonał Numbuk Telenggen. Akcja ta jest elementem ustrukturyzowanej walki o niepodległość, prowadzonej przez Naczelnego Dowódcę (Panglima) Goliatha Tabuniego, jako zwierzchnika operacji zbrojnej na terytorium całej Papui oraz Penny'ego Muriba jako dowódcę w Regencji Puncak (ze stolicą w Ilaga).

20 lutego 2022 roku w starciu między papuaskimi partyzantami a indonezyjskim wojskiem w regionie Ilaga w regencji Puncak

zginął Kasar Kulua, papuaski bojownik TPN/PB walczący pod dowództwem Kenelaka Muriba.

3 marca 2022 roku rzecznik indonezyjskiej policji w Papui, Ahmad Musthofa Kamal oskarżył członków „Zbrojnej Grupy Przestępczej (KBB)” o zabicie ośmiu pracowników firmy PTT (Palapa Timur Telematika), w trakcie gdy ci prowadzili prace naprawcze przy stacji nadawczo-odbiorczej. Do zabicia ośmiu osób przyznał się Aibon Kogeya, dowódca batalionu Ndullamo (Kodap III Ndugama) TPN-PB. Do wydarzenia doszło na pograniczu Intan Jaya i Puncak. Aibon Kogeya przyznał, że jego oddział podpalił również obóz zbudowany przez pracowników i zarekwirował znaleziony na jego terenie sprzęt. Zakończenie jakichkolwiek planów w związku ze złotoonośnym Blokiem Wabu, zamknięcie kopalni Freeport McMoran oraz natychmiastowe rozwiązanie kwestii łamania praw człowieka – to ultimatum skierowane przez Aibona do rządu Indonezji.

DEZERCJE

W przeciągu krótkiego okresu czasu trzech członków indonezyjskiej armii (TNI) pochodzenia papuaskiego zdezerterowało i zasililo szeregi TPN-PB. Pierwszym z trzech wspomnianych Papuasów jest Senat Soll. Po ucieczce z TNI dowodził partyzantką TPN-PB w Regencji Yahukimo. Zmarł w bieżącym roku.

Drugi dezertter to Lukius Matuan/Hiluka. Opuścił jednostkę Pos Bulapa na początku 2021 roku. Cały czas potwierdza on swą aktywność w Regencji Intan Jaya gdzie walczy ze zintegrowanymi oddziałami TNI/POLRI.

Trzeci żołnierz to Yotam Bugiangge. 18 grudnia 2021 roku opuścił on jednostkę Satuan TNI Kompi 756 Kelana Yudha Kompi Senggi w Dystrykcie Senggi (Regencja Kerom).

Tych trzech żołnierzy przeszło profesjonalne przeszkolenie wojskowe w strukturach indonezyjskiej armii. Dezertterzy

zabrali ze sobą nie tylko broń, ale również wiedzę w dziedzinie strategii wojskowej oraz poufną wiedzę na temat struktury i planów działania TNI.

Lucky Y. Matuan po miesiącach milczenia rzecznika TPN-PB, Sebby'ego Samboma przekazał swe oświadczenie: „Pragnę walczyć o wolność Ziemi Cenderawasih. Nie przystąpiłem do szeregów TPN-PB jako szpieg zainstalowany przez TNI, lecz byłem kierowany impulsem płynącym z głębi własnego sumienia. Pragnę walczyć o wolność ojczyzny, gdzie przyszedłem na świat. Będę walczył, aż do końca świata, o ile Papua nie będzie wtedy jeszcze wolna! Odłożę broń gdy upragniony cel zostanie osiągnięty”.

Obecnie Lucky Y. Matuan twierdzi, że jest członkiem Regionalnego Komanda Obronnego VIII (Komando Daerah Pertahanan VIII Intan Jaya) i wyznaje, że jego ojciec posiada bliskie związki z Simonem Kogoyą – ojcem obecnego Komendanta Operacji w Intan Jaya – Undinusa Kogoyi. Podkreśla, że pięć lat służby w TNI stanowi dla niego cenny kapitał, dający się teraz znakomicie wykorzystać podczas opracowywania strategii walki u boku TPN-PB OPM KODAP VIII Intan Jaya”.

Autorzy: Rafał Szyborski, Damian Żuchowski

Dla portali i stron: WolneMedia.net, Free West Papua Campaign Poland, Krew Papuasów i Latarnik Papuaski

Bibliografia

1. Benny Mawel, „ULMWP umumkan kantor perjuangan:”Kehadiran Indonesia tidak Sah di Papua”, <https://jubi.co.id/ulmwp-umumkan-kantor-perjuangankehadiran-indonesia-tidak-sah-di-papua/amp/>

2. Dwi Bowo Raharjo, Stefanus Aranditio, „Organisasi Papua Merdeka Tolak Dialog Damai Dengan Indonesia Jika Tidak Dimoderatori PBB”, <https://www.suara.com/news/2022/03/24/140347/organisasi-papua->

merdeka-tolak-dialog-damai-dengan-indonesia-jika-tidak-dimoderatori-pbb

3. „Netherlands push for UN High Commissioner for Human Rights to visit West Papua”,
<https://www.youtube.com/watch?v=59JITzQz1NY>

4. „OPM Klaim Sia-sia Aparat Ubah Pendekatan Keamanan Papua Jadi Persuasif”,
<https://www.cnnindonesia.com/nasional/20220112173750-20-745799/opm-klaim-sia-sia-aparat-ubah-pendekatan-keamanan-papua-jadi-persuasif>

5. „Pacific Elders call for UN visit to West Papua”,
<https://www.ulmwp.org/news-pacific-elders-call-for-un-visit-to-west-papua>

6. Hengky Yeimo, „Ketua PNWP dukung Benny Wenda lobi Parlemen Eropa”,
<https://jubi.id/tanah-papua/2022/ketua-pnwp-dukung-benny-wenda-lobi-parlemen-eropa/>

7. Fajar Pebrianto, „Amnesty: 12 Orang Dibunuh di Luar Hukum di Intan Jaya, Aparat Diduga Terlibat”,
<https://nasional.tempo.co/read/1573205/amnesty-12-orang-dibunuh-di-luar-hukum-di-intan-jaya-aparat-diduga-terlibat>

8. Maria Baru, „Dialog Papua Jakarta Harus Dimediasi Pihak Ketiga, Bukan Komnas HAM”,
<https://suarapapua.com/2022/03/18/dialog-papua-jakarta-harus-dimediasi-pihak-ketiga-bukan-komnas-ham/>

9. „Pemerintah Sementara West Papua Sebut Tujuan PBB Ke Papua Bukan Untuk Pro Merdeka Saja”,
<https://nokenwene.com/2022/01/26/pemerintah-sementara-west-papua-sebut-tujuan-pbb-ke-papua-bukan-untuk-pro-merdeka-saja/>

10. „8 Karyawan PTT di Boega Kabupaten Puncak Papua Tewas Dibunuh KKB”,

<https://www.tvonenews.com/daerah/regional/30131-8-karyawan-ptt-di-boega-kabupaten-puncak-papua-tewas-dibunuh-kkb>

11. „Interim President Wenda: Increased militarisation and state terrorism in West Papua”, <https://www.ulmwp.org/interim-president-wenda-increased-militarisation-and-state-terrorism-in-west-papua>

12. Arnold Belau, „Ciska Abugau: Permintaan Maaf Kapolres Tidak akan Kurangi Rasa Sakit Hati Masyarakat Intan Jaya”, <https://suarapapua.com/2021/11/13/ciska-abugau-permintaan-maaf-kapolres-tidak-akan-kurangi-rasa-sakit-hati-masyarakat-intan-jaya/>

13. „Komnas HAM Yakin Konflik Papua Bisa Segera Selesai dengan Perundingan Damai”, <https://papua.inews.id/berita/komnas-ham-yakin-konflik-papua-bisa-segera-selesai-dengan-perundingan-damai>

14. „UN experts report on shocking abuses against indigenous Papuans”, <https://www.freewestpapua.org/2022/03/03/un-experts-report-on-shocking-abuses-against-indigenous-papuans/>

15. „Fatia & Hais Azhar Korban Kriminalisasi Pejabat Publik Atas Skandal”, <https://www.youtube.com/watch?v=WAXdlZvR4oY>

16. Syam Terrajana, „KNPB konsisten satukan semua komponen perjuangan”, <https://jubi.co.id/knpb-konsisten-satukan-semua-komponen-perjuangan/amp/>

17. Onoy Lokobal, „Tapol Papua: Kami Tegas Menolak Dialog Versi Indonesia”, suarapapua.com/2022/03/21/tapol-papua-kami-tegas-menolak-dialog-versi-indonesia/

18. „Interim President Wenda: We welcome UN call for urgent humanitarian access and action on child killings, disappearances, torture and mass displacement of our people”,

<https://www.ulmwp.org/interim-president-wenda-we-welcome-un-call-for-urgent-humanitarian-access-and-action-on-child-killings-disappearances-torture-and-mass-displacement-of-our-people>

19. Benny Mawel, „FMPK demo Kedubes Vatikan- KWI, minta laporkan situasi Papua ke Paus di Roma”, <https://jubi.co.id/fmpk-demo-kedubes-vatikan-kwi-minta-laporkan-situasi-papua-ke-paus-di-roma/>

20. „Berita Papua Ternaru! Paradoks Papua Ketika Kebenaran Akar Konflik Papua Diluas Dengan Kejujuran”, <https://www.youtube.com/watch?v=Gc9CLU83ud4>

21. Atamus Kepno, „Kemerdekaan Bangsa Papua Ada di Tangan Rakyat Papua”, <https://suarapapua.com/2021/12/20/kemerdekaan-bangsa-papua-ada-di-tangan-rakyat-papua/>

22. „Interim President: Immediately release eight peaceful student demonstrators”, <https://www.ulmwp.org/interim-president-immediately-release-eight-peaceful-student-demonstrators>

23. Bangun Santoso, Yosea Arga Pramudita, „Eks Prajurit TNI Lucky Y Matuan Yang Disebut Gabung TPNPB-OPM Beri Pernyataan Resmi”, <https://www.suara.com/news/2021/11/23/095608/eks-prajurit-tni-lucky-y-matuan-yang-disebut-gabung-tpnpb-opm-beri-pernyataan-resmi?page=2>